

N:o 50.

Ank. till Riksd. kansli den 7 april 1908, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående öfvervakande af villkorligt dömda och villkorligt frigifna förbrytare m. m.

Uti en inom Andra Kammaren väckt och till laguskottet hänvisad motion, n:o 149, har herr *Jakob Pettersson* i Södertälje anført följande:

»Vår gällande strafflag af den 16 februari 1864 innebar helt visst på sin tid ett stort framsteg framför äldre tiders hårda och grymma strafflagar. Emellertid kan det nog ej förnekas, att äfven 1864 års strafflag i sin tur nu har hunnit blifva i flera afseenden föråldrad. Den bärande tanken i den kritik, som i våra dagar riktas mot strafflagen, är den, att lagen ej i så hög grad som önskligt vore lämnar tillfälle att vid straffdomars fastställande taga hänsyn till brottslingens egenart. Straffet bestämmes hufvudsakligen eller nästan uteslutande med hänsyn till det föreliggande brottet: brottslingens person är härvid en omständighet af mycket underordnad betydelse. Reformsträfvandena på detta område gå därför till väsentlig del ut på att möjliggöra en sådan behandling af förbrytaren, som i främsta rummet är afpassad efter hvarje brottslings personlighet och ägnad att rätta densamma, för så vidt rättelse synes möjlig.

Ett viktigt steg till dylik individualisering i straffrättskipningen togs genom de år 1906 af Riksdagen antagna lagarna om villkorlig frigifning, om villkorlig straffdom samt om straffskärpning. Enligt lagen om villkorlig straffdom kan domstolen, när giltiga skäl därtill äro, förordna, att med verkställigheten af kortvariga frihetsstraff skall anstå och att på vissa villkor skall bero, huruvida straffet skall gå i verkställighet. Förutsätt-

ningarna för att villkorlig dom må kunna meddelas äro i hufvudsak, att den tilltalade icke under de 10 år, hvilka närmast föregått brottet, blifvit dömd till straffarbete eller fängelse eller under samma tid undergått dylikt straff, som blifvit honom tidigare ådömdt. Härvid skall enligt lagen tillses bland annat, om tillfälle finnes till uppfostran eller handledning för den, som däraf är i behof, och i öfrigt göras afseende å den tilltalades tidigare vandel, hans uppförande samt hans lefnadsförhållanden.

Det är stora fordringar, som tillämpningen af denna lag ställer på underdomaren. Lagberedningens ordförande framkastade under den debatt, som föregick lagens antagande i Första Kammaren, den frågan: »Besitter den svenske underdomaren, den svenska domstolsorganisationen förutsättningarna för den fina människoprövning, som den villkorliga domen kräfver?» Han tillade: »Jag vågar icke besvara den frågan med obetingadt ja.» För min del tror jag, att man måste gå ett steg längre och besvara frågan med nej. Äfven i de fall, där domstolens ledamöter eller ordförande äro i besittning af erforderlig människokännedom och skarpt omdöme, saknar domstolen dock nästan alltid det material, som erfordras för att kunna erhålla en bestämd uppfattning, huruvida förutsättningarna för meddelande af villkorlig dom föreligga eller ej. Den undersökning af den tilltalades »ålder och hufvudsakliga lefnadsomständigheter», som nu vid domstolarna förekommer, är uppenbarligen alltför ytlig och bristfällig för att kunna utgöra grund för ett tillförlitligt omdöme härutinnan. Å andra sidan torde domstolens tid i de flesta fall ej medgifva att i nämnda afseende verkställa grundliga och mera omfattande undersökningar. Det skulle därför vara i hög grad önskvärdt, om domstolen, när den skall meddela sin dom, hade till sitt förfogande resultatet af en särskild *förundersökning* rörande den tilltalades personliga förhållanden, verkställd af därför särskildt lämpliga och därtill särskildt utsedda personer. Med hjälp af en dylik förundersökning skulle det vara för domstolen möjligt att bilda sig ett tillförlitligt omdöme i den här omhandlade frågan.

De personer, åt hvilka verkställande af dylika personliga förundersökningar anförtröddes, borde emellertid äfven erhålla en annan, kanske ändå viktigare uppgift, nämligen *öfvervakande af villkorligt dömda personer*. Enligt lagen om villkorlig straffdom gäller, att det anstånd med straffets verkställande, som den villkorliga domen innebär, är förverkadt, om den villkorligt dömda inom 3 år efter domen begår brott af vissa slag. I detta afseende yttrade den kungliga kommitté, som utarbetat förslaget till ifrågakvarande lag, att det kunde sättas i fråga, huruvida icke härutinnan

den dömdes uppförande i sin helhet borde komma i betraktande, men kommittén afvisade detta alternativ med en erinran, att detsamma förutsatte, att den dömdes uppförande komme att öfvervakas genom polismyndighet eller särskild tillsyningsman, hvilket åter skulle medföra praktiska svårigheter samt möjligen lända till skada för den dömdes sociala ställning. Detta kommitténs resonemang torde vara riktigt, för så vidt fråga är om polisuppsikt: att ställa en villkorligt frigifven person under sådan skulle helt visst i många fall kunna verka mer till skada än till gagn. Men ett dylikt öfvervakande kan äfven anordnas på ett annat sätt. Om öfvervakaren i första rummet erhåller karaktären af ett slags rådgifvare till stöd och hjälp för den dömda, och om de personer, som beklädas med dylikt uppdrag, äro verkligt besjälade af dess vikt samt taktfulla vid dess handhavande, borde institutionen kunna blifva till varaktigt gagn för dem, hvilka det härvid gäller att öfvervaka, stödja och leda. Utan en dylik ledning händer det tyvärr alltför lätt, att de karaktärssvaga människor, om hvilka här är fråga, icke beakta den varning, som den villkorliga domen är afsedd att meddela dem, utan snart nog återfalla i brott. En sådan farhåga bestyrkes af förhållandena i Nordamerikas För-
enta stater, där man sedan många år tillämpat institutet villkorlig dom både med och utan öfvervakning, och där man kommit att betrakta villkorlig dom utan öfvervakning af den villkorligt dömda allenast som en annan form för ett fullständigt frikännande.

Man kan tänka sig de uppgifter, om hvilka här talats, öfverlämnade antingen åt frivilliga oaflönade medhjälpare eller åt aflönade tjänstemän. Utan en föregående utredning af saken är det vanskligt att afgöra, hvilken af dessa bägge utvägar är att föredraga. Dock vill det redan nu synas, som om uppgifterna skulle vara tillräckligt kräfvande för att man, åtminstone i de större städerna, måste delvis begagna sig af aflönade tjänstemän för deras uppfyllande på ett tillfredsställande sätt. Möjligen skulle det vara lämpligt att, såsom skett på fattigvårdens fält, vid sidan af ett fåtal tjänstemän anställa ett större antal oaflönade »vårdare» för ändamålet. Det lifliga sociala intresse, som under de senare åren gifvit sig till känna inom vida kretsar af vårt folk, borde för öfrigt med fördel kunna utnyttjas äfven för nu ifrågakvarande syfte.

Ett öfvervakningssystem, sådant som det här ofvan skisserade, skulle emellertid behövas ej blott i fråga om villkorligt dömda, utan äfven i fråga om villkorligt frigifna personer. Enligt lagen om villkorlig frigifning må villkorlig frigifning äga rum i fråga om en till straffarbete

på viss tid eller fängelse på längre tid än 2 år dömd person, hvilken undergått två tredjedelar af straffet, dock minst två år, därest omständigheterna göra sannolikt, att den dömda på fri fot skall förhålla sig väl. Den villkorligt frigifne skall under så lång tid, som vid frigifningen återstår af straffet, men i hvarje fall minst ett år, vara underkastad särskild tillsyn, som i regel utöfvas af länsman eller stadsfiskal; därjämte är han förpliktigad att under samma tid icke allenast föra ett ostraffligt lefverne, undvika skadligt umgänge samt bemöda sig om utväg till försörjning på lofligt sätt, utan äfven ställa sig till noggrann efterrättelse de särskilda föreskrifter, som vid frigifningen eller därefter meddelas honom af fängelsemyndighet eller tillsyningsman. Det synes uppenbart, att samma erinran, som strafflagskommittén själf framställt mot att ställa de villkorligt dömda under polisuppsikt, äfven är på sin plats gentemot polisuppsikt öfver de villkorligt frigifne. Också yttrade en erfaren ämbetsman vid lagförslagets behandling i Första Kammaren år 1906: »Det vill förefalla, som om på det sätt, hvarpå tillsynen blifvit enligt förslaget anordnad, man velat försätta den villkorligt frigifne i samma ställning, som enligt den gamla lösdrifvarestadgan intogs af lösdrifvare, som varit straffade för brott. Nämnda stadga tillkom på 1840-talet, då intresset för humanitära åtgärder till de straffades återupprättelse icke ännu var synnerligen stort. Det visade sig därför, att dess bestämmelser lade stora hinder i vägen för detta intresse, då det längre fram sökte göra sig gällande.»

Dessa betänkligheter mot polisuppsikten öfver de villkorligt frigifne delades inom Första Kammaren af chefen för fångvårdsstyrelsen. I själfva verket torde det ej heller kunna förnekas, att polismännen i många fall ej äro rätta männen att taga hand om de villkorligt frigifne och leda dessa under den vanskliga tid, som följer närmast efter frigifningen. Helt visst skulle det med den villkorliga frigifningen åsyftade resultatet bättre kunna vinnas, om öfvervakningen af de frigifna öfverlämnades åt därför särskildt kvalificerade personer, i regel tagna utom polistjänstemännens krets, d. v. s. åt sådana, som tillika innehade uppdrag att biträda domstolarna med förundersökningar i brottmål samt med öfvervakande af de villkorligt dömda.

I händelse bötesstraffet, såsom är att hoppas, inom en ej aflägsen framtid kommer att grundligt omläggas, så att exempelvis möjlighet införes, att göra afbetalningar å ådömda böter, skulle de personer, som utsetts att biträda med dylika förundersökningar samt öfvervakande af villkorligt dömda och frigifna, äfven kunna biträda med upptagande af sådana af-

betalningar, hvarigenom tillämpningen af en sådan anordning i väsentlig mån skulle underlättas.

Mot de här ofvan framställda förslagen kommer möjligen att invändas, att de ej alls eller endast med största svårighet och alltför dryga kostnader kunna genomföras. Till bemötande af en dylik invändning tillåter jag mig emellertid redan här åberopa, att en anordning i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den jag här ofvan framställt såsom önskvärd redan finnes i flera af Nordamerikas Förenta stater samt där visat synnerligen tillfredsställande resultat. Min kännedom härom har jag hämtat dels ur ett tryckt arbete »Om barndomstolar, anteckningar från en med understöd af svenska staten företagen studieresa i Nordamerikas Förenta stater» af t. f. stadsnotarien vid Stockholms rådstufvurätt Harald Salomon och dels ur ett ännu otryckt arbete af samma författare »Om förbrytares behandling i Nordamerikas Förenta stater». Då en kortfattad redogörelse för organisationen af öfvervakningssystemet vid en amerikansk domstol bäst kan åskådliggöra, huru ett dylikt system bör vara anordnad, tillåter jag mig att såsom en bilaga till denna motion bifoga ett utdrag af herr Salomons sistnämnda arbete.

Oaktadt jag är lifligt öfvertygad om gagnet af de åtgärder, som här ofvan förordats, inser jag till fullo, att saken tarfvar ytterligare utredning, innan den är mogen för framställande af ett positivt förslag; och då en dylik utredning endast genom Kungl. Maj:ts försorg torde kunna verkställas, hemställer jag, att Riksdagen måtte i skrifvelse hos Kungl. Maj:t anhålla: att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, dels huruvida icke till fullständigare ernående af de syften, som afsetts med lagarna angående villkorlig straffdom och villkorlig frigifning, kunde anordnas särskild öfvervakning af villkorligt dömda och villkorligt frigifna förbrytare, antingen genom för sådant ändamål särskildt antagna och aflönade tjänstemän eller genom oaflönade förtroendemän, utsedde af domstolarna eller på annat sätt, dels ock huruvida icke åt de sålunda utsedde personerna kunde uppdragas att vid behof biträda domstolarna med verkställande af den del af förundersökningen i brottmål, som afser de tilltalades personliga förhållanden; samt att Kungl. Maj:t måtte för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill utredningen kan föranleda.»

Genom de år 1906 vidtagna ändringar i strafflagen, afseende bland annat vissa skärpningar af frihetsstraff, samt de samma år antagna lagarna

*Utskottets yt-
rande.*

om villkorlig dom och villkorlig frigifning blef tillfälle beredt att i långt större utsträckning än förut taga hänsyn till brottslingens personliga egenart såväl vid meddelande af straffdom som vid verkställande af ådömdt straff. Ett betydelsefullt steg blef därigenom taget till möjliggörande af en rättvisare och efter olika fall bättre afpassad straffrättskipning: klarare än förr blef det framhäfdt, att staten i sin straffande verksamhet äger att taga hänsyn ej blott till den genom brottet förorsakade objektiva kränkningen af rättsordningen utan äfven till brottslingens person, så att straffet i hvarje särskildt fall noga bestämmes efter hvad som kräfvades för att brottslingen därpå skall låta sig rätta.

Den omfattning, i hvilken ett godt resultat skall uppnås vid den praktiska tillämpningen af de nya lagarna om villkorlig dom och villkorlig frigifning, torde i icke ringa grad vara beroende därpå, att för domstolen föreligger ett tillräckligt material för bedömning af frågan, huruvida omständigheterna äro sådana, att en brottsling lämpligen bör erhålla anstånd med straffets verkställande, äfvensom därpå, att den villkorligt frigifne och, när så finnes nödigt, jämväl den villkorligt dömda af för ändamålet särskildt lämpade personer erhåller stöd och hjälp i sin sträfvan att åter blifva en laglydig medborgare. I sin nu föreliggande framställning har motionären gjort gällande, att i nämnda hänseenden förefinnas stora brister, hvilka vålla, att ifrågasatt lagar icke uppfylla sitt ändamål så fullständigt, som vid deras stiftande afsågs. Till afhjälpan af dessa brister har motionären ifrågasatt, att för öfvervakande af omförmälda slag af brottslingar måtte tillsättas därför särskildt kvalificerade personer, hvilka jämväl skulle äga att tillhandaga domstolen med en förberedande undersökning af de tilltalades personliga förhållanden, där dessa äro af natur att böra inverka på straffmätningen.

Beträffande först den ifrågasatta öfvervakningen af villkorligt dömda tillåter sig utskottet erinra, att enligt 1 § i lagen om villkorlig straffdom den 22 juni 1906 vid pröfning, om skäl äro till anstånd med straffets verkställande, främst skall komma under öfvervägande, huruvida antagas kan, att den tilltalade skall därförutan låta sig rättas; och skall därvid tillses, om tillfälle finnes till uppfostran och handledning för den, som därpå är i behof, och i öfrigt göras afseende å den tilltalades tidigare vandel, de omständigheter, som drifvit honom till brottet, hans beredvillighet att erkänna detsamma och godtgöra skada, hans uppförande i öfrigt samt hans lefnadsförhållanden. Såsom framgår af lagrummets ordalydelse, kan domstolen, äfven då öfriga skäl för meddelande af villkorlig straffdom äro

för handen, icke gärna bevilja anstånd med verkställighet af straffet, då den brottslige är i behof af uppfostran och handledning men tillfälle därtill icke finnes. Enligt det kommittébetänkande, som ligger till grund för ifrågavarande lagstiftning, har föreskriften rörande uppfostran och handledning för den brottslige upptagits i det af kommittén utarbetade och i denna del oförändrade förslag till lag endast med hänsyn till ungdomliga förbrytare. I likhet med motionären anser emellertid utskottet det böra tagas under allvarligt öfvervägande, huruvida icke detta stadgande må kunna utvidgas därhän, att, då tillfälle till uppfostran och handledning icke finnes men öfriga förutsättningar för meddelande af villkorlig dom föreligga, domstolen skall kunna lämna anstånd med straffet samt i förekommande fall äga att, äfven då den dömde uppnått mogen ålder, förordna lämplig person, som är därtill villig, att gifva honom det stöd till förbättring, hvaraf han kan vara i behof. Om öfvervakaren är en person, som är intresserad af sin uppgift och som med allvar och takt fullgör sitt uppdrag, torde han kunna blifva till god hjälp för den dömde genom att försätta denne i en annan omgifning, skaffa honom tjänligt arbete m. m. Det förefaller utskottet, som om icke oväsentliga fördelar skulle vinnas genom en dylik anordning. Användandet af villkorlig dom skulle kunna i någon mån utvidgas och därigenom förekommas den nedbrytande, demoraliserande inverkan, som ett frihetsstraff tvifvelsutan i flera fall skulle medföra. En vaksam och vägledande tillsyn öfver den dömde synes äfven vara ägnad att i någon mån minska möjligheten af ett återfall. Det torde icke kunna förnekas, att i åtskilliga fall den faran ligger nära, att den allvarliga varning, som ligger i den villkorliga domen, snart kommer att förflyktigas och den dömde betrakta sig såsom frikänd från det begångna brottet. I sådana fall synes det kunna blifva till gagn, att en lämplig person utan onödig inblandning i den villkorligt dömdes personliga angelägenheter lämnar honom det bistånd, han kan behöfva: den dömde får därigenom en kraftig erinran om sitt felsteg, han påminnes om att det finnes en makt öfver honom, som han måste lyda, på samma gång som han känner, att samhället vill hjälpa honom att försona hvad han brutit. I åtskilliga fall synes detta skola kunna väcka hans självverksamhet och hederskänsla till lif och sporra honom att göra hvad som står i hans förmåga för att vinna åter hvad han genom brottet satt på spel. Det torde emellertid icke vara lämpligt att, såsom motionären synes ifrågasätta, en öfvervakning anordnas i alla de fall, då domstol meddelar villkorlig straffdom. Det gifves nämligen tvifvelsutan personer, för hvilka den villkorliga domen är en fullt tillräcklig maning

att vända om till ett oförvitligt lif. För dessa skulle den ifrågasatta anordningen måhända snarare leda till skada än gagn genom att försvaga deras motståndskraft och känsla af ansvar. Det synes därför böra stå domstolen öppet att efter förekommande omständigheter afgöra, huruvida en villkorligt dömd person är i behof af vägledande och stödjande öfvervakning eller det kan öfverlätas åt honom att därförutan genomgå profvotiden.

Det är gifvet, att den, som förordnas att med råd och dåd bistå en villkorligt dömd person, måste, om syftet därmed skall uppnås, utöfva sitt uppdrag med mycken grannlagenhet och på ett sådant sätt, att tillsynen för andra blifver så omärklig som möjligt. Det synes nämligen kunna för den dömdes anseende och hans sträfvan att återupprätta sig verka hindrande, om det blir bekant, att han står under uppsikt. Från denna synpunkt sedt, torde det icke vara lämpligt, att öfvervakningen utöfvas af polistjänsteman. Såsom skickade att handhafva ett dylikt uppdrag vill utskottet i stället ifrågasätta på landet vederbörande kyrkoherde, ordföranden eller ledamot i kommunalnämnden samt i stad sådana enskilda personer, som af intresse för uppgiftens människovänliga syfte äro villiga att åtaga sig densamma och som därtill af domstolen pröfvas lämpliga. Af motionären har uttalats den förmodan, att uppgiften att öfvervaka villkorligt dömda och villkorligt frigifna personer skulle vara tillräckligt kräfvande för att man, åtminstone i de större städerna, delvis måste begagna sig af aflönade tjänstemän. I hvad mån en dylik anordning kan vara behöflig och lämplig, då villkorlig dom och frigifning komma att i större utsträckning tillämpas, är svårt att på förhand afgöra. Det vill emellertid synas utskottet, som om det kunde befaras, att dessa speciella tjänstemän i den allmänna meningen snart skulle få karaktären af ett slags ordningspolis samt det till men för den villkorligt dömdes ställning blifva allmänt känt, att han stode under öfvervakning.

Enligt lagen om villkorlig frigifning skall den, som före strafftidens utgång utsläppes från fängelset, under så lång tid, som vid frigifningen återstår af straffet, men i hvarje fall minst ett år, vara underkastad särskild tillsyn och skall under denna tid vara pliktig att icke allenast föra ett ordentligt och ostraffligt lefverne, undvika skadligt umgänge samt bemöda sig om utväg till försörjning på lofligt sätt, utan äfven ställa sig till noggrann efterrättelse de särskilda föreskrifter, som vid frigifningen eller därefter på grund af nämnda lag honom meddelas. För den villkorligt frigifne skall af fångvårdsstyrelsen utfärdas frihetspass, däri, såvidt icke i beslutet om frigifningen är annorlunda stad-

gadt, honom förelägges: att begifva sig till den ort, inom hvilken han skall äga att under prøfvotiden vistas, och efter framkomsten till påteckning uppvisa passet hos den, som skall öfver den frigifne utöfva tillsyn, allt i enlighet med de närmare föreskrifter, som i passet meddelas; att hos tillsyningsmannen göra anmälan om bostad samt ombyte däraf; att vid påfordran inställa sig hos tillsyningsmannen samt angående sin sysselsättning och öfriga förhållanden lämna de upplysningar, som af denne äskas; samt att ej utan särskildt skriftligt medgifvande uppehålla sig utom den anvisade vistelseorten. Tillsyningsman öfver villkorligt frigifne är på landet länsman och i stad polismästare eller, där sådan ej finnes, stadsfiskal; dock må i stället annan tjänlig person kunna för viss ort eller, därest det af frigifningsbeslut eller eljest af omständigheterna föranledes, för visst fall af Konungens befallningshafvande förordnas.

För att det institut, som genom sistnämnda lag införlivats med vår rätt, må medföra så goda verkningar som möjligt, är det uppenbarligen af den största vikt, att ändamålsenliga anordningar vidtagas i syfte att för den villkorligt frigifne underlätta öfvergången från det i allo reglerade lifvet inom straffanstalten till den fria verksamheten ute i lifvet. I ännu högre grad än den villkorligt dömda torde han vara i behof af stöd och vägledning för att motstå de frestelser, som därvid möta honom, och för att lyckas i sina bemödanden att blifva en nyttig och rättskaffens medborgare. Den öfvervakning öfver villkorligt frigifne, som genom lagen anordnats, har otvifvelaktigt varit afsedd att tillgodose äfven denna synpunkt. Det vill emellertid synas utskottet, som om öfvervakningen af villkorligt frigifna borde anordnas på i hufvudsak enahanda sätt, som utskottet här ofvan för vissa fall förordat beträffande villkorligt dömda. Enligt lagen skall tillsynen öfver de förre i regel utöfvas af polistjänstemän. Då det äfven för den villkorligt frigifne är af synnerlig vikt, att öfvervakningen göres så omärklig som möjligt för utomstående, så att onödiga svårigheter icke beredas honom bland annat i hans sträfvan att genom arbete förtjäna sitt lifsuppehälle, finner utskottet det vara önskvärdt, att den närmare tillsynen öfver villkorligt frigifne icke i regel utöfvas af polismän utan af andra, för uppgiften särskildt lämpade personer. Någon svårighet att i förekommande fall finna sådana, som äro villiga att åtaga sig detta uppdrag och äfven äro skickade att på ett fullt tillfredsställande sätt utföra det, lär, enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen, icke förefinnas. Att alldeles utesluta polismän från att taga befattning med öfvervakning af villkorligt frigifne är enligt utskottets uppfattning icke lämpligt, utan synes den frigifne, då

han ankommit till den ort, inom hvilken han äger att under prøfvotiden vistas, böra anmäla sig hos vederbörande polistjänsteman, som då i flertalet fall skulle hafva att, med bibehållande af en viss rätt till kontroll, hänvisa honom till den person, som har att utöfva tillsyn öfver den frigifne.

Hvad slutligen beträffar motionärens förslag att de personer, som kunna blifva utsedda att tillhandagå och utöfva tillsyn öfver villkorligt dömde och villkorligt frigifne, jämväl skulle vara särskildt ägnade att verkställa en förberedande undersökning rörande för brott tilltalades personliga förhållanden af den natur, att de äro af betydelse särskildt för ett närmare bedömande af frågan, huruvida förutsättningarna för meddelande af villkorlig dom föreligga eller ej, finner utskottet sig icke böra förorda hvad motionären härutinnan ifrågasatt. Några bestämmelser rörande förundersökning i brottmål i allmänhet finnas för närvarande icke i den svenska processrätten. En preliminär utredning angående såväl det begångna brottet som äfven brottslingens personliga förhållanden af beskaffenhet att böra inverka på straffmätningen verkställles dock faktiskt i regel genom vederbörande polismyndighets eller åklagares försorg. Utskottet vill villigt medgifva, att den utredning, som vid ett brottmåls afdömande föreligger rörande brottslingen och de faktorer, som verkade därhän, att han föröfvade den brottsliga gärningen, i många fall lämnar åtskilligt öfrigt att önska. Då emellertid motionären egentligen synes ifrågasätta en dylik förberedande undersökning blott i de fall, då anstånd med straffets verkställande kan förekomma, men villkorlig dom får användas endast när det ådömda straffet är relativt lågt, skulle, om motionärens förslag härutinnan vunne bifall, den af motionären förordade förundersökningen rörande den brottslige blifva förebragt endast då brottet vore af lindrigare beskaffenhet. Med afseende å de svårare följder, ett gröfre brott drager med sig för brottslingen, torde det dock vara af vida större vikt att, då ett groft brott blifvit begånget, åstadkomma en bättre och mera ingående utredning i förevarande hänseende än nu kan anses åvägabragt genom kungl. förordningen den 11 juli 1753. Det förefaller dessutom utskottet vara riktigare att söka utvidga den nuvarande polisundersökningen till att omfatta en närmare utredning angående brottslingens personliga egenart, de förhållanden, hvarunder han lefvat m. m., än att, såsom motionären föreslagit, öfverlämna en del af förundersökningen till enskilda personer och bibehålla utredningen beträffande själfva brottet hos polismyndigheten.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i anledning af förevarande motion, måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t, till fullständigare ernående af syftet med lagarna angående villkorlig straffdom och villkorlig frigifning, låta verkställa utredning, dels huruvida och i hvad mån en öfvervakning öfver villkorligt dömd lämpligen må anordnas, dels ock huruvida en ändring af gällande föreskrifter rörande tillsynen öfver villkorligt frigifne är af behovet påkallad, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill denna utredning kan gifva anledning.

Stockholm den 7 april 1908.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Herrar *Rudebeck*, *Gustaf Andersson*, *Fahlén* och *Widén* hafva begärt få här antecknadt, att de icke deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.
